

ביקור ברפת בגרמניה

יעל אפרת - קיבוץ בית זרע

יעל אפרת, רפתן ותיק מקיבוץ בית זרע, עוקב בעניין אחר מצב הענף בישראל וגם משווה אותו למה שהוא ראה בביקור מורשת בגרמניה

ניצלתי את היכרותנו עם בחורה גרמנייה מרוסטוק, עיר של כ-200 אלף תושבים ליד הים הבלטי, באזור הגובל במחוז הולשטיין, מול דנמרק. שאלתי אותה אם תהיה מוכנה לארח אותי ולהראות לי רפת חלב בסביבה. הנסיעה מהעיר נמשכה כחצי שעה באזור כפרי ירוק, נכנסנו לרפת בשעות אחה"צ וביקשנו לסייר בה. הרפת היא חלק מכפר, סמוך לכביש, שעד לפני כעשרים שנה היה מזרח גרמניה והכפרים האלו היו למעשה קולחוזים, על פי הדוגמה הרוסית.

נכנסנו בשער ועובד צעיר הפנה אותנו למנהלת הרפת - אישה כבת 30 שלמדה חקלאות בגרמניה ואח"כ נסעה להשתלם בוויסקונסין ובקליפורניה בארה"ב. המשק שייך להוריה שקנו אותו מהקולחוז, כאשר מזרח גרמניה התפרקה והתאחדה עם המערב.

יש להם רפת של 220 חולבות עם תנובה של 10,500 ליטר בממוצע לפרה, בשתי חליבות ביום - חמש וחצי בבוקר וחמש וחצי בערב. אחוז החלבון והשומן גבוה, בסביבות 4%.

המבנים מיושנים, ברובם בני חמישים ויותר, בנויים נמוך להגנה בקור בחורף, יש להם כ-6,000 דונם ללא צורך בהשקיה, כך שלא חסר להם תבן לריפוד ומדי יום, הם מרפדים בבלה עגולה בכל מבנה. לפני כשנה הם הוסיפו מאווררים לקיץ ומאז, לדבריה, הכמות השתוותה - בקיץ ובחורף אותה כמות חלב.

המנהלת, שהיא בת הבעלים, עובדת במשרד על המחשב. יש לה איש אחראי על הזנה בעזרת "סלף" ישראלי. אביה אחראי על השטחים בחוץ, שני עובדים מביאים ומכניסים פרות למכון החליבה ובין לבין, הם מקרבים אוכל באת או בקלשון ועוזרים לחולבת היחידה במכון, ומסייעים בהמלטה או בבעיות אחרות ברפת.

החולבת - אישה גרמניה (לא ראיתי עובדים זרים), כבת 40, חולבת לבד במכון שדרת דג מיושן, עם 24 עמדות חליבה וללא שום אמצעי עזר לנוחיות העבודה, פעמיים ביום. לדבריה של המנהלת, החליבה אורכת 3 שעות ועוד שעה לניקיונות. שכרה של החולבת כ-7,000 ש"ח לחודש (מתורגם מיורו), שזה שכר הגון לדברי המנהלת, להערת כי זו עבודה קשה השיבה: "כן, אבל יש לה עבודה!".

סדר החליבה - לאחר הכנסת שני טורים של 12 פרות, מנקה החולבת (רק פרה עם עטין מלוכלך) בעזרת יוד ונייר - 4 פרות ומוציאה צליפים לדלי פלסטיק מיוחד ומרכיבה את מכונות החליבה. הציוד מיושן, כמו רוב הבניינים, והכול נראה כמו רפת מיושנת, אך התוצאות שלהם מצוינות והם נחשבים, כנראה, לרפת לדוגמה (היו להם שקיות פלסטיק לשים על המגפיים של האורחים). נאמר לנו שכמה ימים קודם לכן ביקרה אצלם

סעתי לגרמניה לראות היכן נולדו סבי וסבתי. המרחק בין המקומות רב ודרש נסיעה של כשבע שעות ברכבת.

התכנית הראשונה הייתה לעבור בדרך בברלין ולשהות בה שני לילות, אך כמה ימים לפני הנסיעה, בזמן העבודה, שוחחתי על מוצא הפרות לחליבה בארץ. סיפרתי כי הציונים הביאו פרות הולשטיין מגרמניה והכליאו אותן עם הפרות המקומיות, הדמשקאיות. ציינתי שהולשטיין הייתה נסיכות וכיום שם מחוז ושותפתי לעבודה העירה שבקרוב אהיה שם, הערתה נתנה לי רעיון ושיניתי את תכניתי.

יש להם רפת של 220 חולבות עם תנובה של 10,500 ליטר בממוצע לפרה, בשתי חליבות ביום - חמש וחצי בבוקר וחמש וחצי בערב. אחוז החלבון והשומן גבוה, בסביבות 4%

יעל מסייר עם המנהלת ברפת אקראית במחוז הולשטיין

חולבת 220 פרות לבד ובאיכות גבוהה

היתרון, לדעתי בצורת חליבה זו בכך שהחולבת לא צריכה להתווכח עם אף אחד על איך ומתי לעשות מה. היא עצמאית בתוך המכון, האדם השני עוזר בהכנסת הפרות ולא מתערב בחליבה.

החולבת - אישה גרמניה (לא ראיתי עובדים זרים), כבת 40, חולבת לבד במכון שדרת דג מיושן, עם 24 עמדות חליבה וללא שום אמצעי עזר לנוחיות העבודה, פעמיים ביום

היינו שם כשעה וחצי, באנו בלי הודעה מראש, אף אחד לא חיכה לנו והיינו נטל על בחורה צעירה עם תינוקת סבלנית, שבמשך כל הזמן שאימה הקדישה לנו מזמנה, קראה לה וביקשה את תשומת לבה, אך לא יותר מזה. ■

משלחת כלשהי.

הציוד המכני בחוץ חדיש - גם הטרקטור וגם הסלף. לדבריהם הם שמעו הרבה על ישראל והרפת כאן נחשבת בגרמניה כשם דבר והחבר שלה נוסע בקרוב לסיור בארץ.

לסיכום - אינני מתמצא די בנתונים, אך התרשמתי מאוד מהיחס לעבודה ולתוצאות.

בעל הבית, אדם כבן 60, לא מתערב בענייני ניהול הרפת. עיקר עיסוקו, מלבד להסתובב בשדות שלו ולהשגיח שהכול בסדר, הוא ציד חזירי בר. לשאלתי, האם בכוונתם לחדש את הציוד והמבנים, אמרו שהם שוקלים זאת, אך לא נתנו תשובה חד משמעית.

עיקר התרשמותי הייתה מצורת החליבה. לחלוב פעמיים ביום, 220 פרות לבד, זו משימה לא פשוטה ונתתי הערכתי לחולבת החרוצה.

ערפול ברפת בית זרע